

Powstanie Warszawskie upamiętnione w Małopolsce. "Runął deszcz ognistych bomb"

POLSKA AGENCJA PRASOWA

31 lipca 2024, 15:24

Wiersz poświęcony Powstaniu Warszawskiemu, który w 1947 r. wykuł na skale w małopolskiej Skawicy 16-letni mieszkaniec wsi, został odkryty i odnowiony przez pracowników Muzeum AK w Krakowie. To unikatowe upamiętnienie zrywu stolicy pozostawało w zapomnieniu przez prawie 80 lat – wskazują historycy.

Kamień z wierszem upamiętniającym Powstanie Warszawskie

REKLAMA

REKLAMA

"1944 Warszavo! Ruszył na cię wał pancerny/ Runął deszcz ognistych bomb/ Dzieci twoje, naród wierny/ Bronił ciebie ząb za ząb" – brzmi tekst, który w 1947 r. wrył na głazie w lesie w Skawicy koło Zawoi 16-letni Józef Pacyga. Upamiętnienie to, podobnie jak inne napisy chłopaka utrwalane na okolicznych skałach były znane okolicznym mieszkańcom, ale — jak mówią pracownicy Muzeum AK — z czasem zaczęły zarastać i pozostawały zapomniane.

— Kiedy udało mi się znaleźć ten napis, oniemiałem. Wtedy tematem postanowiłem zainteresować dyrekcję muzeum – opowiedział w środę podczas konferencji prasowej Marek

Bik z **Muzeum AK**. W czerwcu płyta skalna została oczyszczona i poddana wstępnej konserwacji.

— Zastanawialiśmy się, co skłoniło młodego chłopca, żeby pisać takie właśnie teksty. Wydaje się, że te napisy wykonane przez Józefa Pacygę były efektem patriotycznego wychowania, jakie otrzymał w miejscowej szkole powszechnej w Skawicy. Uczniowie tam uczący się rzeczywiście otrzymywali patriotyczne wychowanie – wskazał podczas konferencji prasowej Paweł Stachnik. Zaznaczył jednocześnie, że poszukiwania odpowiedzi na to pytanie doprowadziły badaczy do historii związanej z wizytą Marii Konopnickiej w Skawicy w 1908 r.

Kamień inspiracją dla Józefa Pacygi

Opowiedział on, że kiedy w 1933 r. otwarto tam nową szkołę powszechną, jej dyrektorka poprosiła jednego z uczniów, by wykuł na skale napis upamiętniający wakacje poetki w małopolskiej wsi. — Napis taki powstał, a kamień wiele lat leżał przed szkołą i kolejne pokolenia uczniów widziały go, zapoznawały się z nim. Myślmy, że być może to natchnęło Józefa Pacygę, a także innych mieszkańców Skawicy, do chodzenia z dłutem i młotkiem i wykuwania napisów, rysunków, orłów na okolicznych kamieniach – wyjaśnił Paweł Stachnik.

Młodzi Polacy chcą zmienić kraj. Z myślą o Bogu, LGBT albo życiu na wsi

Podczas prezentacji fotografii skały w Muzeum AK obecna była rodzina autora wiersza. Jego syn Krzysztof Pacyga opowiedział, że ojciec pokazał mu wiersz na skale już w dzieciństwie. — Przez większość życia nie zgadzał się z otaczającą go rzeczywistością, ale zamykał to w sobie. Miał własny świat – pasję fotograficzną – wspominał ojca w Muzeum AK Pacyga. — Dopiero podczas spotkań rodzinnych, zwłaszcza z braćmi, których miał czterech, otwierał się i w spokojny sposób mówił, co mu się nie podoba w pracy, a zwłaszcza w kraju. Potrafił to przedstawić w uwarunkowaniach historycznych i politycznych. Dominująca w tych wywodach była jakaś magiczna jego więź z pojęciem Polska. Była dla niego czymś bardzo ważnym. Mówił o niej jak o najbliższej i jednocześnie najważniejszej osobie w rodzinie – dodał.

Wojna trwała w najlepsze. To było ogromne ryzyko

Pracownicy muzeum wskazują, że pierwsze napisy Józefa Pacygi utrwalone na okolicznych skałach pochodzą z 1943 r., kiedy miał on 12 lat. Z tego czasu pochodzi wyryta szubienica ze swastyką. - Kiedy wojna trwała w najlepsze, zrobienie czegoś takiego w miejscu, gdzie przechodziły oddziały niemieckie, było ryzykowne – zwrócił uwagę Marek Bik.

Powstanie Warszawskie na grafice

Prezentacja wiersza jest częścią obchodów 80. rocznicy Powstania Warszawskiego w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie. Na 4 sierpnia instytucja zaplanowała koncert Chóru Polskiego Radia, a 5 sierpnia spacer po cmentarzu Rakowickim śladami powstańczych grobów. 10 sierpnia w muzeum będzie można obejrzeć spektakl "Kobiety'44" składający się ze świadectw uczestniczek powstania.

Autorzy: GRS

Źródło: PAP

Data utworzenia: 31 lipca 2024 15:24

<https://wiadomosci.onet.pl/krakow/powstanie-warszawskie-upamietnione-w-malopolsce-runal-deszcz-ognistych-bomb/wpxrhp>